

Vodja zbora France Marolt je razen Tomca stiliziral največ pesmi. Njegovo delo ni bilo mnogo lažje, ker si je izbral po večini pesmi — razen Kagalilejske ohceti in gorenjske Kolede — po nastanku mlajše, ki smo jih vajeni poslušati v običajni šablonski harmonizaciji. Marolt je zadel pravo mero med prvobitnostjo narodnega motiva in umetno stilizacijo. Maroltove priredbe so ohranile svoj narodni značaj, oblikovna priredba pa je tako dovršena, da učinkujejo kakor prave samostojne umetnine.

Kompozicijsko so vse skladbe programa tako zamotane, da so domala na višku izrazne možnosti zbora, kar kaže na njih izredno težavnost. Barva moškega zbora pa postane kljub odlični kvaliteti izvajalcev sčasoma dolgočasna. Z mešanim zborom bi bil večer neprimerno pestrejši, kajti koliko večja je barvna skala kombinacije ženskih in moških glasov!

Akademski pevski zbor je dolžan veliko hvalo svojemu vodji Maroltu. Po njegovi zaslugi je postal kvalitetno naš prvi zbor. Maroltu omogočata pevsko-tehnično znanje, izredna muzikalnost in vsestranska orientacija v glasbenem dogajanju preteklih dob, da si je vzgojil zbor pevcev, s katerimi podaja umetnine tehnično-stilno in čuvstveno-vsebinsko dovršeno. *Marijan Lipovšek.*

MALEŠEVA RAZSTAVA

V Šelenburgovi ulici, nasproti glavne pošte, je sredi maja v pritličnem lokalu, kjer je bila nekoč velika banka, razstavil Miha Maleš zbirko svojih grafičnih del iz zadnjih desetih let.

Razstavni prostor je komaj za silo, teman in neprijazen, ves zanemarjen. Če so navzlic neugodnemu okolju razstavljeni listi vendarle dosegli kaj uspeha, je to gotovo dokaz njihove velike izrazne moči.

Ta poučni pregled Maleševega grafičnega ustvarjanja od akademjskih del do današnjih dni kaže nazorno njegovo dolgo, a naglo se razvijajočo pot, kaže predvsem, kako se tvorec oprošča vezi in ovir. Igrivost in lahkotna površnost zgodnjih let se umika strožji kompozicijski umirjenosti. Prej sanjava lirična nastrojenja, mnogokrat skoro osladno sentimentalna, prehajajo zdaj ponekod že v preprosto monumentalnost. Primerjati je treba montipije, nastale na potovanju po Nemčiji leta 1931., bodisi mestne vedute iz Nürnberga ali Berlina, bodisi živalske podobe iz zoološkega vrta. Pogled na svet mu postaja preudarnejši, tudi objektivnejši, zdrav naturalizem zmaguje nad nekdanjo golo dekorativnostjo. Le poredkoma se še pokažejo ostanki neprebavljenih modnih gesel in izposojenih gest. Očividno postaja grafik vse bolj samsvoj in prirodan.

Razstavil je Maleš največ koloriranih risb, litografij in monotipij. V risbah je ves on sam: s kaligrafično čisto črto, ki ustvarja nekam sanjske oblike brez telesnosti, je risal do nedavna malce mehkužne portrete mladih deklic, kjer se poetična neresničnost neločljivo družijo z naturalizmom v ornamet. Ujedenke so bolj redke — saj so zanj le malo značilne. Njegovemu lirsko mehkužu značaju se ta grafična panoga ne prilega, čeprav so tudi ti listi tehnično zelo uspeli. Tudi v lesorezih ni pokazal svojih najboljših del. Razen nekaterih starejših portretov, so razstavljeni posamezni listi iz zbirke „Golnik“, o kateri je bilo že zadnjič govora. V litografiji je pa zlasti pred leti dosegel najvišjo

stopnjo svoje grafike. Mnoge izmed njih sodijo med najboljša slovenska dela te vrste. Zadnje čase žal le poredkoma riše na kamen.

Osrčje razstave tvorijo monotipije, katere goji s posebno vnemo, tako da se je v ti odlični tehniki, ki zahteva nemalo spretnosti in globokega barvnega zmisla, nenavadno izpopolnil. Vse kaže, da ga vodi razvoj v barvitost. Mnoge izmed monotipij, posebno najnovejše, so po svoji polni in sočni barvni harmoniji dokaz velikega kolorističnega znanja, pa tudi močne oblikovne sile. Združujejo moč oljnih slik z odličnostjo grafike in mehko pastela. V ti tehniki je doslej Maleš — če izvzamemo morda njegove velike cerkvene slike na presno — podal svoje najboljše.

Po snovi je največ cvetličnih tihožitij, sestavljenih iz domačih rož na preprosto ljudski način, ki vzbuja po svoji pisanosti in po domačnosti sestavin res prikupno podobo poetske idile. Izraziti in polni presenetljive živosti so liki živali iz berlinskega zoološkega vrta. Mnogo je kompozicij z ljubezenskimi motivi, ki so bili že od početka zanj tako značilni. Vendar, kar se je zdelo pri mladem fantu naravno in razumljivo, osupne zdaj opazovalca, ko vidi, kako ozko osebno, kar malenkostno je še zmerom umetnikovo doživljanje erotike. Ta poglobitveni motiv Maleševoga grafičnega dela najbolj pogreša tisto zrelo umetniško globino in odmaknjenost, ki daje slučajnemu izrezu življenja izraz splošno veljavnega, večno resničnega, skratka tistega, kar ustvarja iz enkratnega človekovega dožitka trajno umetnostno pomembnost. Zdi se, da Maleš ne doživlja erotike kot usodne in ugonablajoče slepe sile, ne kot večnega tragičnega boja spolov, temveč nekako površno, zgolj telesno čutno. Takó je le dosledno, da prehaja to doživljanje v golo zunanjo obliko, v lepi ornament, kjer ni mesta globljemu pogledu vase. Najbolj čudno je pa prav to, da mu grafika, ki je najbolj sposobna za oblikovno kritiko sveta, ne služi za razvozljanje drugih, bolj zamotanih ugank.

Maleševa razstava je — navzlic nepregledni ureditvi — jasno pokazala, koliko je napredoval. Če bo šlo s to naglico in vztrajnostjo naprej, bo kmalu na cilju. Saj je notranje zdrav in delaven, da mu ne bo težko doseči zadnjih vrhuncev. V slovenski grafiki si je že z dosedanjim delom ustvaril upravičen sloves.

•

Ko je pred leti prvič razstavljal v Jakopičevem paviljonu, se je Maleš v katalogu pritožil zaradi visoke najemnine, za katero je moral šteti „kar čez en tavžent“. Že takrat je bilo prav v tem listu govora o težavah z razstavljanjem pri nas. Danes bi le dodal željo, da se kar najprej uredi nekje čisto sredi Ljubljane razstavni salon, kjer bi se mogle vrstiti razstave, kakršna je bila Maleševa. Ko so svoj čas mladi ustanavljali Umetniško Matico, jim je bila pridobitev takega razstavnega prostora prvi cilj — dosegli ga žal niso. Razen Jakopičevega paviljona, ki naj bi se temeljito popravil in povečal, nujno potrebujemo sredi mesta še umetniški salon, ki bi privabil več obiskovalcev. Obisk in uspeh Maleševe razstave dokazujeta to potrebo.

K. Dobida.